

RAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

23. šte.

Maribor, dne 22. februarja 1924.

Letnik XVI.

Zgodovina rimske pogodbe.

(Iz govora poslanca dr. Hohnjeea).

Politika porazov.

Francoski cesar Napoleon Veliki je rekel: «Slabost najvišje vlasti je največja nesreča za narode.» Napoleonu je bila pred očmi predvsem slabost najvišje drž. vlasti v odnosu do drugih držav. Na polju zunanje politike se ta izrek obistinja v polnem obsegu. Zunanja politika naše države je eklatanten dokaz za istinitost Napoleonove sodb.

Iniciativnost, agilnost, vodilnost: to so tri lastnosti, ki so zunanji politiki naše države bile vedno tuje. Non trahere, sed trahi: to je njeno geslo.

V okviru Male antante vodstvo naše zunanje politike ni nikdar aspiriralo na vodilno mesto. S fatalistično skromnostjo je vedno sledilo tistim, ki so deklarirali ideje in kazali smernice. Proti slovanski smeri dr. Beneša bi z našega stališča ne bilo ne prigovora in še manj ugovora. Čisto drugače pa moramo presoiti rumunski pravec, ki se hoče uveljaviti pri raznih prilikah ter se je tudi že večkrat uveljavil, tako na primer ob priliki takozvanega italijansko-jugoslovanskega sporazuma.

Napram velesilam Velike antante se slabost naše oficijelne zunanje politike še bolj potencira. Moderni princip o samoodločbi narodov in držav je instrument, na kojega voditelji naše zunanje politike ne znajo svirati. Ta instrument popolnoma prepuščajo vevlastim v izključno uporabo, sami pa plešejo po taktu in melodiji ene izmed velesil ali pa vseh vevlasti zajedno. Tako ni čudno, da naša država v krogu evropskih držav ne pride niti do one mere samoodločbe, ki odgovarja njenim silam in važnosti njenega geografskega položaja.

Italijansko izkoriščanje.

Sadovi take politike padajo v bogati meri v naročje tujih držav. V prvi vrsti je Italija, ki je znala negativne rezultate naše zunanje politike dobro izkoristiti ter jih za sebe pretvoriti v vevlačne pozitivne postavke. Gorica, Trst, Zader, sedaj Reka: ta štiri mesta označujejo dovolj jasno, kaj smo mi izgubili in kaj so Italijani pridobili. Ta štiri mesta kažejo ono zmagoslavno pot, ki je zunanjo politiko Italije vodila do Rapalla in preko Rapalla v Rim ter je končala v zmagoslavni dvorani rimske palače Chigi.

Rapallo, kjer se je 12. novembra 1920 ob slovesnem zatrevanju medsebojnega prijateljstva izvršila naša amputacija na živem telesu slovenskega in hrvatskega naroda, bo ostal v trajnem tužnem spominu našega naroda.

Italijan je vzel, do česar nima pravice: vzel je slovensko-hrvatsko zemljo in z njo slovenske in hrvatske ljudi. Po kateri pravici? Po pravu zmagovalca? — Italijan ni zmagal v nobeni večji bitki, marveč je bil na številnih krajih totalno poražen. Njegov bojni klic: avanti Savoya, se je realno končal z doslednim umikom nazaj od kraja do kraja. Še le ob koncu vojne, ko so protivni vojniki izpraznili bojišče, so prišli italijanski vojniki z muziko ter tako vojaško zaposedli slovensko in hrvatsko Primorje. Ali Italijanom pripada ta zemlja po narodnem pravu? Še manj ko po vojnem pravu. Ta zemlja je od nekdaj jugoslovanska, hrvatski in slovenski narod obdeluje celo vrsto stoletij to zemljo v potu svojega obraza ter jo brani s vsó silo volje in telesa. To je jugoslovanska zemlja, posvečena z znojem in krvjo slovenskega in hrvatskega ljudstva. Italijan do nje nima ne historičnega, ne narodnega prava.

Teptanje narodnostnega načela.

Italija je brezstidno pogazila ono načelo, ki je bilo določilno načelo za formacije novih nacionalnih držav po svetovni vojni ali za razširjenje že prej obstoječih držav. Italija je pogazila ono načelo, ki je bilo vodilno pri sklepanju vseh mirovnih pogodb po sklepu vojne. To je narodno načelo. Ko si je Italija prisvojila našo zemljo ter je na stotisoče Hrvatov in Slovencev podjarmila svoji vlasti, je narodnostno načelo prekršila. S tujim, po krivici prisvojenim blagom je množila svoje imetje ter stvorila veliko Italijo. Kdor ima tuje imetje, ga mora vrniti. Ta dolžnost restitucije velja tudi za države.

Naša država ni Italije nikdar opominjala na to njeno dolžnost, marveč je njena vlada pospeševala in podpirala brezmejni italijanski apetit po jugoslovanski lastnini. Z neverjetno velikimi pridobitvami rapalske pogodbe italijanska pohlepnost ni bila nasičena, marveč je še zahtevala Reko, do katere niti po londonskem paktu z dne 26. aprila 1915 ni imela prava. Mussolini je Reko stavil na svoj menu in Pašič in Ninčič sta mu poslušno servirala.

Mednarodni forum in morala.

Da sporazum o predaji Reke Italiji nima pravne podlage, to ugotavlja vevugledni holandski list «De

Telegraf», ki izhaja v Amsterdamu in je priobčil dne 30. januarja tale članek, v katerem pravi:

«Pristanišče, mesto z zaledjem in narod tvorijo socialnoekonomsko enoto v tako veliki meri, da ni mogoče iz nje odtrgati kosa brez usodnih posledic. Ceo, ako bi bilo dejstvo, da bi bila polovica reškega prebivalstva italijanskega izvora, bi na tem ničesar ne izpremenilo. Ako bi spričo navedenih okolščin bilo preko polovice prebivalcev Antwerpna ali Hamburga Nizozemcev, bi to ne tvorilo prav nikakega pravnega razloga, da bi sedaj po stoletjih naenkrat pritegnili ti luki k nizozemskemu ozemlju in tako odrezali od njih zaledja. Če kje pravo samoodločbe narodov ni na mestu, ni na mestu glede pristanišč. Pomen teh luk, ki so pljuča velikega zaledja, ki more skozi nje dihati, sega neskončno dalje nego meje ozkega ozemlja, med katerim se skuša ohraniti narodnost. In ako spada Hrvatska politično k tej ali oni državi, je brez vpliva na elementarni princip, da mora veliko pristanišče z ozirom na deželo in zaledje opravljati svojo nalogo in torej v našem primeru biti pod Hrvatsko, to je jugoslovansko oblastjo.

Zato je po našem prepričanju ta nova pogodba v nasprotju z enim izmed življenjskim pogojem vsakega obmorskega naroda, v nasprotju torej s tem, kar se lahko imenuje «mednarodna morala» in zato je v tem primeru, kakor tudi v vsakem drugem sporazumu, ki greši zoper moralo, tudi tu opravičeno vprašanje, ali ima italijansko-jugoslovanski sporazum pravno podlago.»

Mi moramo vodstvo oficijelne naše zunanje politike obtožiti pomanjkanja zmisla in volje, da bi bilo razmejitev med Italijo in našo državo izvršilo na način, kakor se je ta razmejitev izvršila med vsemi drugimi državami. Po svetovni vojni se je vprašanje mej med državami smatralo kot zadevo mednarodnega značaja, katera se more rešiti pred mednarodnim forumom. Tudi vprašanje o razmejitvi med kraljevino Italijo in državo SHS spada pred mednarodni forum, kjer je tudi bilo do meseca marca 1920. Dokler smo s svojimi zahtevami napram Italiji ostali pred javnostjo Evrope in celega sveta, smo se mogli opirati na javno mnenje in javno moralo civiliziranega sveta, ki je po svojem najbolj izrazitem zastop. Woodrow Wilsonu podpiral naše zahteve proti Italiji. Po Wilsonovem padcu je ta opora bila sicer samo moralnega značaja, pa je vendar bila opora. Ko pa smo se dali s širokega mednarodnega foruma izriniti na ozki teren direktnih pogajanj z Italijo, smo ostali i brez te moralne podpore, in posledica je bila rapalska pogodba, ki pomenja za Jugoslovane tako strašen udarec, da bi se ga Evropa nikdar ne upala nam prizadeti.

Giolittijevi memoari.

Pot, po koji nas je Italija dovela do Rapalla drastično ilustrirajo memoari italijanskega državnika Giovanni Giolitti-ja. Giovanni Giolitti je bil ministrski predsednik, ki je z našo vlado, ko ji je bil na čelu ministrski predsednik Vesnić, sklenil rapalsko pogodbo. — Giovanni Giolitti je zopet prišel na vlado leta 1920. Kakor znano, je naša vlada spomladi leta 1920 pričela direktna pogajanja z Italijo. Takrat je bil na vladi v Italiji Nitti. Nitti je bil proti nam bolj objektiven in bolj popustljiv ter je moral radi tega pasti, na njegovo mesto pa je prišel stari italijanski lisjak Giolitti. On je predstavil svoj novi kabinet italijanskemu parlamentu dne 24. junija 1920. Ko je nastopil vlado, ni takoj pričel pogajanja z našo državo. Zakaj ne? O tem on lepo piše v svojih memoarih. V teh memoarih pravi: «Da pogajanja, ki jih je začela prejšnja vlada, niso dovela do uspeha, je bila sreča, ker se je zahtevala meja, ki nam ni mogla biti všeč, ker ni odgovarjala naravnim mejam. Zato sem se več mesecev vzdržal stika z beograjsko vlado, da naša pogajanja ne bi izgledala kot nadaljevanje prejšnjih.»

Predno je stopil v pogajanja z Jugoslavijo, si je zagotovil pomoč Lloyd George-ja, s katerim se je sestal v drugi polovici avgusta leta 1920 v Lucernu na Švicarskem, in Milleranda, s katerim se je meseca septembra razgovarjal v Aix-les-Bains. Giolitti piše nadalje: «Nekaj časa kasneje je beograjska vlada s posredovanjem Anglije sporočila v Rim, da bi raje zopet začela pogajanja. Mi smo izjavili, da smo za to pripravljeni.» Tako je prišlo do rapalske pogodbe. Na to piše Giolitti dalje: «Rapalski pogodbi, ki jo je poslaniška zbornica potrdila ter večina javnega mnenja sprejela z zadovoljstvom, je morala slediti izvršitev, kar je imelo za posledico konstituiranje Reke kot neodvisne države. V pogajanjih v Rapallu se mi je posrečilo, da sem rešil neodvisnost Reke, da ni bila pridružena Hrvatski, kakor je to predvidevala londonska pogodba. Moja čustva v tej stvari niso mogla biti dvomljiva, in tako sem tudi imel polno razumevanje za to, da je D'Annunzio s svojimi tovariši zasedel Reko v trenutku, ko je njena usoda bila ogrožena.

Z ozirom na obveznosti, sprejete z rapalsko pogodbo, je bila naloga vlade, da v Reki na vsak način ustvari

normalne razmere. Največja nevarnost je bila v tem, ker je D'Annunzio, kakor smo zvedeli, pripravljal nekaj na pad na Jugoslavijo. To bi Italijo zavleklo v vse mogoče stiske in ponižanja, zakaj nič ni za državo bolj poniževalno, in za njeno čast bolj škodljivo, kakor priznanje, da ne more držati pogodb ter da greši zoper določbe mednarodnega prava.»

Ker se D'Annunzio ni dal pregovoriti, da zapusti Reko, je generalu Caviglia dal povelje, da zaukaže D'Annunziu, naj ostavi Reko.

Prva etapa italijanske borbe za Reko.

Tako se je dovršila med D'Annunzijem in italijansko vlado dogovorjena igra na Reki. Giovanni Giolitti je bil na stališču, da ni nič za državo bolj poniževalno in za njeno čast bolj škodljivo, kakor priznanje, da ne more držati pogodb ter da greši zoper določbe mednarodnega prava. In vključ temu rapalske pogodbe celotno ni izvršil ne on, ne nobeden njegov naslednik do Mussolinija inclusive. Zakaj? S strani Italije je stvar popolnoma jasna. Italija je vedno aspirirala na Reko. Zato je Giolitti v Rapallu preprečil, da Reka ni bila pridružena Hrvatski, kakor to predvideva londonska pogodba. To je bila prva etapa italijanske diplomatske borbe za Reko. Reka ni smela pripasti Hrvatski, marveč naj bo svobodna država. Drugo etapo pa je zavzel Mussolini z direktno zahtevo, da se mora Reka popolnoma priključiti Italiji.

Pobuda za drugo etapo.

Na italijanski strani torej ni nejasnosti. Če pa se vprašamo, zakaj ni naša vlada z vsemi sredstvi insistirala na brezpogonji izvršitvi rapalske pogodbe, ne dobimo tako jasnega odgovora. Tu je še mnogo nepojasnjenega. Zgodovina bo odkrila te tajnosti. Zgodovina bo zabeležila veliko napako, ki jo je naša vlada storila s tem, da ni rapalske pogodbe s pravočasno registracijo pri Društvu narodov podkrepila z mednarodno avtoriteto. Tako je italijanskemu nacionalizmu pod vodstvom Mussolinija dala pobudo, da je vedno očitneje stopal pred zastopnike naše države z zahtevo, da Reka ne sme biti neodvisna država, kakor to določa člen 4. rapalske pogodbe, marveč, da mora pasti pod suvereniteto Italije. Naposled — stari Rimljan bi rekel: tandem aliquando — je naša vlada dala 12. septembra 1923 registrirati rapalsko pogodbo pri Društvu narodov.

Stališče naše vlade septembra 1923.

Bilo je pričakovati, da bo naša vlada vsled žalostnega izkustva, ki ga je dobila v dolgotrajnih pogajanjih z Italijo, vsaj sedaj ostala na široki javni poti mednarodne kontrole in mednarodnega razsodništva. To je bilo tembolj pričakovati, ker se je tudi naša vlada po svojem predsedniku izjavila za to pot. Ministrski predsednik gospod Nikola Pašič je na seji narodne skupščine dne 26. septembra 1923 doslovno izjavil: «Kad se konstatovalo, da ne more da se dodje do sporazuma sa Italijom, onda smo potražili da se Rapalski ugovor registrira kod Lige Nacija. Mi smo to poskušali onda kad su prestali pregovori. Sad ja neču dalje da ulazim u te stvari, ali posle izvestnoga vremena postala je i italijanska vlada, da se registrira Rapalski ugovor kot Lige Nacija. Od toga doba kad je pristala i jedna i druga vlada da se Rapalski ugovor registrira kot Lige Nacija. od toga doba od postaja i delo cele Evrope ili delo cele Lige Nacija. Mi želimo, da se Rapalski ugovor ispuni. Ne ispuni se, onda idemo na sud; ne budemo li zadovoljni sudom, onda ima da se apelira na savetnike. I onda smo mi u mnogo boljsem položju, kada to prodje kroz Ligu Nacija, nego kada bi sami to riskirali.»

Kaj se je zgodilo od septembra naprej?

To je bilo stališče naše vlade koncem septembra 1923. Zakaj je vlada zapustila to svoje pravilno stališče? Zakaj je zopet začela direktna pogajanja z Italijo, o katerih je dobro vedela, kam nas bodo dovela. Kako so tekla ta pogajanja zadnje 3 mesece preteklega leta? Kateri definitivni, končnoveljavni predlog je Pašičeva vlada stavila Mussoliniju? Ali je Francija pristala na pakt naše države z Italijo. Kdaj je Francija, koja je po beograjski konferenci Male antante odpoklicala svojega zastopnika v Beogradu, pristala na sporazum naše države z Italijo? Kakšno posredovanje je bilo za to potrebno?

To so vevlačna vprašanja, ki zahtevajo, da kompetentni faktorji odgovorijo na nje. Jaz sem v parlamentarnem odboru za proučevanje zakonskega predloga o sporazumu o Reki stavil ta vprašanja gospodu ministru inostranskih del. Na moje ponovno vprašanje gospod ministar ni dal odgovora. Stari rimski pregovor pravi: Qui tacet, consentire videtur. Neodgovarjanje na ta vprašanja se more tolmačiti kot pritrđitev na velike obtožbe, ki ležijo v teh vprašanjih.

Nad zadnjimi pogajanj z Mussolinijem oziroma z Italijo, nad motivi in razlogi teh pogajanj in nad njihovim potekom leži megla in tema nejasnosti. Pogajanja so se vršila brez predhodne konsultacije naroda in njegovih zastopnikov po predvojnih metodah tajne diplomacije. Vse se je izvršilo za zastorom. In ko se je

zastor dvignil, smo 27. januarja videli v zmagovalni dvorani rimske palače Chiggi tri podpisnike italijansko-jugoslovanske pogodbe: gospoda Mussolinija v pozi starih rimskih imperatorskih triumfatorjev z zmago-slavnim vzklikom: Io triumpho, in kot kapitulanta zastopnika naše države, ministrskega predsednika Pašiča in ministra zunanjih zadev gospoda Ninčiča.

Politični položaj.

Rimska pogodba v parlamentu. V torek se je nadaljevala debata o rimski pogodbi. Nastopil je bivši minister dr. Drinković, ki je kot uskok hrvatskega narodnega zastopstva mnogo povdarjal, da govori v imenu Hrvatov ter je v svojo kritiko vpletel tudi precej stvari, ki delajo režimu usluge. Raznim opozicijskim govornikom je sledilo še par radikalov in eden veteranski nacionalist, ki so po svoji stari navadi blatili Hrvate in Slovence. Eden od njih je tudi trdil, da je že Davidovičeva vlada Italijanom obljubila Reko in da pričajo o tem tudi dokumenti. Davidovič je izjavil, da takih dokumentov ne more biti in če se nahajajo, potem so falsificirani. Končno je skušal zunanji minister pobijati ugovore opozicije. Zagotavljal je, da je tudi Francija odobrila ta sporazum in da je v korist celi državi. Pred glasovanjem je podal poslanec Kapetanović v imenu Muslimanskega in Jugoslovanskega kluba sledečo izjavo: «Sporazum med vladama kraljevine SHS in kraljevine Italije zadeva vitalne interese Hrvatov in Slovencev in povzroča splošnim jugoslovanskim narodnostim in ekonomskim interesom nenadomestljivo škodo s tem, da se ponovno žrtvuje nenasitnemu italijanskemu imperijalizmu najvažnejša točka naše države. To odtrgavanje delov od živega hrvatskega organizma je na škodo celokupni naši državi, posebno pa Hrvatom in Slovencem. S popuščanjem Italijanom je sedanja radikalna vlada storila naroden greh, ki se ne more na noben način opravičiti. Radikalna vlada zasluži radi tega najhujšo obsodbo narodnih predstavnikov in zato Jugoslovanski klub in Muslimanski klub v znak protesta in ogorčenja ne bosta sodelovala pri glasovanju o tem nečastnem sporazumu.» Poslanci obeh klubov so na to zapustili dvorano. To se je zgodilo na izrecno željo Zagreba, da se s tem pokaže, kako se ukvarjajo z rimskim paktom sami — Srbi. Ker je odšla tudi večina demokratov, je bila situacija sledeča: V zbornici je od 313 poslancev (kolikor jih po zakonu šteje naš parlament) ostalo le 147 torej daleč izpod polovice. S tem je bilo dokumentirano, da večina naroda odklanja rimske pogodbe. Formalna večina, ki se je izjavila za delo gg. Pašiča in Ninčiča znaša 123 poslancev, kar znači le nekaj glasov več kakor eno tretjino narodnega zastopstva. Formalni uspeh vlade je torej silno dvomljiv, moralno pa pomenja za vlado eno najmučnejših preizkušenj: razen radikalov se ni našel iz celega naroda niti eden zastopnik, ki bi se bil izrekel za rimski pakt, pač pa so vladi pomagali Turki za poprej določeno ceno in lačilo. Nemci se seje niso udeležili in kakor vedno, če se govori o važnih zadevah Slovenije, je tudi bivši minister Pucelj izostal.

Konvencije s Češko in Poljsko. Skupščina je obravnavala konvencijo o vzajemni pravni pomoči med Čehoslovaško in Jugoslavijo ter takoj na to konvencijo o medsebojni zdravniški pomoči med Poljsko in Jugoslavijo. V imenu Jugoslovanskega kluba je pri tej priliki govoril poslanec Sušnik, ki je povdaril, da so se v javnosti pojavile vesti, da se je naše prijateljstvo s Čeho slovaško ohladilo, odkar je beograjska vlada sklenila nesrečni rimski sporazum. V nadaljnjem govoru je poslanec Sušnik izjavil: Slovenci in Hrvati smo imeli v preteklosti najboljše in najintimnejše zveze s Čehi, ki so nam bili, kakor so nam tudi še danes kot visokokulturni narod vzor kulturnega napredka na vseh poljih. Zato smo tudi danes zvesti in neomajeni pristaši ozkega in pristranskega sporazuma s Čehoslovaško republiko. — Mala antanta, posebno pa trajen sporazum s Čehi, nam je najboljša garancija, da bomo hodili po poti miru in da se ne bomo spuščali v nobene nepremišljene avanture. Da dam izraza naši globoki in veliki simpatiji do češkega naroda, izjavljam v imenu Jugoslovanskega kluba, da bomo glasovali za konvencijo s Čehoslovaško. Ker pa takoj sledi konvencija s Poljsko, izjavljam obenem, da bomo, prežeti istih prijateljskih čustev, glasovali tudi za konvencijo s Poljsko.

Zakon o državni hipotekarni banki. Skupščina je v sredo razpravljala o zakonskem predlogu, ki izpreminja in izpopolnjuje zakon o državni hipotekarni banki. V predlogu se zahteva, da se mora ves pupilarni denar v Dalmaciji tekom 6 mesecev naložiti v državni hipotekarni banki v Beogradu. Dalje določa predlog, da plačuje državna hipotekarna banka za inozemske dolgove v zlatu obresti in navadnih dinarjih, a žijo pa bo obremenjeval državni proračun. Ravno isto velja tudi za privatne dolžnike pri hipotekarni banki. S tem bo drž. blagajna obremenjena zopet za znatne milijone, v kolikor se da dosedaj določiti, najmanj za 12 milijonov dinarjev letno. To vsoto mora cela država plačevati za predvojna in medvojna posojila in dolgovi nekdanjega zavoda Uprave fondova, ki je bil hipotekarni zavod za Srbijo. To je zopet neke vrste vojna odškodnina. Jugoslovanski klub je glasoval proti zakonu, demokrat Reischer je glasoval za zakon, poslanca Pucelja pa seveda ni bilo v Beogradu.

Radikali in Pribečevićeva struja v demokratski stranki. Pribečevići ožji pristaši še vedno mislijo na koalicio z radikali ter to večkrat tudi pokažejo. Nobeden od njih ni hotel govoriti o rimski pogodbi in ko so se drugi demokrati odstranili iz dvorane, so oni vsi

ostali pri glasovanju. Tudi obtožbe proti dr. Lazarju Markoviću ni hotel nobeden podpisati.

Naši rumunski «zavezniki». Poslednji čas rumunsko časopisje kar tekmuje v napadih na zaveznico, državo SHS. Po poročilu «Politike», prednjači v teh napadih «Univerzul», ki prinaša najgorostnejše vesti o preganjanju Rumunov v Jugoslaviji ter zlasti kritizira delovanje mešane komisije v Beogradu ter skuša vplivati na rumunsko javno mnenje, da zahteva «odrešenje zasuznjenih bratov v Banatu.» V ta namen si kar iz trte izvija razna zatiranja Rumunov ter piše na primer: «Od naših zasuznjenih bratov v Banatu prihajajo vedno pogostejše nemirne in tužne vesti. Jugoslovanska vlada, gazeč vse obljube, ki jih je dala rumunski vladi, da ne bo zatirala rumunskega elementa, poskuša sedaj uničiti rumunske kompaktne mase na ta način, da naseljuje med nje najrazličnejše koloniste. Naši zavezniki Srbi ne spoštujejo dane besede, kakor dokazujejo različna njihova dejanja. Na nezakoniti način so odvzeli Rumunom posestva v Uzdinu ter na njih naselili koloniste, došle iz Madžarske. Nastanili so jih po hišah Rumunov, katere so s pretnjami primorali, da vzdružejo koloniste ter jim skrbne ne samo za hrano, ampak tudi za obleko in ostale potrebščine. Na ta način prisilijo Rumune, kateri so se tega izsiljevanja že naveličali, da prepuščajo posestva in hiše svoji usodi ter se trumoma izseljujejo v Ameriko.» — Namen pisanja rumunskih listov je jasan. Z obtoževanjem skušajo vplivati na našo državo, da bi potem Rumunija odtrgala kar največ naše zemlje za sebe. Na eni strani nam službeno zatirujejo svoje iskreno prijateljstvo in pomoč, na drugi pa nam kažejo pravo sliko tega prijateljstva, ki je doseglo že meje sovraštva.

Ponužanje Maglajičevcev radikalom. Muslimanski desničarji, oziroma njihovi vodje Korkut, dr. Karameh-medović, Serić in bivši vodja kluba Maglajič so te dni zopet prišli ponujati svojo pomoč radikalom v Beograd. Imeli so z radikali konferenco, na kateri so se zlasti pritoževali nad tem, da radikali v Bosni omalovažujejo njihovo grupo ter snubijo muslimansko prebivalstvo brez njih, na ta način pa škodujejo obema strankama. Predlagali so, da naj si radikali razdele Bosno na dva področja, tako, da bodo agitacijo med muslimani prevzeli izključno Maglajičevci, ki bodo na ta način znatno oslabil Spahovo grupo. Seveda, predpogoj bi bil, da bi radikali dali denar, toda pri tem pa so se pokazali zadnji zelo skeptične, ker so dosedaj že dosti žrtvovali za Maglajiča, toda uspehov ni dosegel nikakih.

Po svetu.

Nemški državni zbor. Državni kancler se je pred sedanjim zasedanjem državnega zbora razgovarjal z voditelji frakcij ter dobil od socialistov neprijetno sporočilo, da bodo oni podvrgli ostri kritiki vse naredbe, ki so bile izdane na podlagi pooblastilnega zakona. Pri tem bo za vlado položaj nevzdržljiv in bo državni zbor najbrž razpuščen. Nove volitve bi bile potem meseca aprila.

Padec ogrske krone. Kakor hitro je nova angleška vlada izrazila svoje nezaupanje do sedanjega ogrskega režima, je začela tudi prav naglo padati ogrska valuta. Nastala je silna draginja, začeli so se nemiri in vsa spretno predstavljena oblastniška sposobnost se je razblinila v nič. Finančni minister je predložil razne ukrepe in ker se niti sama vlada ni mogla glede njih sporazumeti, je podal minister svojo ostavko. Ministru se je v parlamentu med hudimi prepri očitalo, da je z umetnim vzdrževanjem devize Budimpešte v Curihu napravil državi milijardo škode.

Konferenca baltičkih držav se je vršila v Varšavi. Posvetovala so se Poljska, Latvija, Estonija in Finska. Litva se pa konferenci ni udeležila. To konferenco je spravila skupaj Poljska, ker tvorijo vse te države z njo vred barijero med zapadom in Rusijo ter slednjo delijo od Nemčije. Med Finsko in ostalimi baltičskimi državami ni meje; tu je Rusija med nje zabita kot klin. Estonija in Litva sta miniaturni državi, le Litva šteje 3—4 milijone prebivalcev. Finska je dežela s prav posebnimi interesi, ki se ima od Rusije najmanj bati; uživala je tudi pod carji skoroda neodvisnost. Drugače je z Estonijo in Latvijo, ki silno zaožujeta akcijsko svobodo Rusije na morju. Litva pa se nahaja v skoro nepomirljivem nasprotju s Poljsko. Med njima je vilnsko in memelsko vprašanje, to je vprašanje samega memelskega ustja in proste plovitve po reki sploh. Sicer je poslaniška konferenca skušala memelsko vprašanje rešiti, toda Litva se je tej rešitvi trdovratno upirala. Litva zahteva za prosto plovo po reki, ki naj se Poljski dovoli, in za samoupravo memelskega pristanišča od strani Poljske Vilno, katere pa Poljska brez boja nikoli ne izroči. Litva je zato čisto naravno tihi zaveznik Rusije, dočim se Estonija in Latvija — pod gotovimi pogoji — nagibata k Poljski.

Boj za faraona. Med egiptovsko vlado in vodjem raziskovalne komisije Carterom je nastal hud spor za posest najdenih zakladov v grobnici Tutanhomona. — Carter zahteva polovico vseh najdenih predmetov, egiptovska vlada pa na to ne more pristati. Po obstoječem pravu bi morala pripadati Carteru polovica odkritih zakladov, toda vlada se opira na dejstvo, da to pravo ne velja za nedotakljive grobove. Glavni vzrok spora je pa pravzaprav bagateliziranje egiptovske vlade od strani Cartera, ki se je dogovoril z londonskim listom «Times» ter je dovolil samo poročevalcu tega lista posecati grobnico, tako, da je ta list navadno prvi prinašal zanimiva poročila o novih odkritjih, dočim so drugi listi bili primorani, svoja poročila posneti po «Timesu». Carter je

bil seveda za to mastno plačan in šele pozneje je dovolil reporterjem drugih listov, posetiti grobnico, ko je dobil od njihovih listov nagrado.

Onevne novice.

Prijateljski nasvet žandarmerijskemu polkovniku Huber—Dragiču. Baje se pripravlja ta prosluli komandant na pokoj. Ker je v letih svojega zemeljskega bivanja 5 krat spremenil svojo domovinsko pristojnost, se nahaja v veliki zagati, kam se podati. Želeč mu pomagati svetujemo: kodaj se mili naš Oskare v Zagreb k bratu; tam je tvoj prostor. Osvražen in zaničevan od vseh, boš pri njem najprej našel razumevanje in priznanje tvojih nespornih zaslug. Če te pa celo lastni brat zavrže, išči krivdo v samemu sebi. Spomni se žrtev, katerim je tvoja zloba povzročila nepopisno gorje. Tolaži naj te pogled na tvoj pruski Adlerorden, zlati red Franca Jožefa in Danilov orden. Hudobni ljudje so krivi, da nisi postal general, ti . . . si bil pripravljen — dokaz je ta slikovita kolekcija — na vsako možnost.

Še se oborožujemo. Beograjska «Tribuna» poroča, da se zelo intenzivno dela na pojačenju naše vojne mornarice. «Jadranska Straža» je za zbrani denar v iznosu 30 milijonov dinarjev naročila v Ameriki dve podmornici, država pa namerava naročiti eno podmornico v Italiji. Na račun reparacij mora Nemčija dobaviti veliko podmornico, ki bo služila za izvežbanje gojencev pomorske vojne akademije.

Matjaž Plepelec posestnik v Središču je 17. februarja 1924 po kratki mučni bolezni v bolnici v Ormožu umrl in je bil 20. februarja 1924 tam pokopan.

Višje oblasti so čisto slepe. Iz Gornjega Grada poročajo: Kako leta in leta orožništvo, ako se kmetski fantje le malo potipajo po glavah, ako pa se «boža» med seboj višja inteligenca, potem so pa vse oči postave slepe. Tako višjo inteligenco, ki si pri nas večkrat potipuje po glavah imamo tudi želibog pri nas v Gornjem Gradu v osebah g. okrajnega sodnika dr. Hočevarja in šolskega voditelja Počkaja. Niti naštetih bi ne mogli, kolikokrat se ta dva javna funkcionarja v pijanosti stepeta med seboj kakor kaka pretepaška fantalina in s pijančevanjem, s surovostjo in pretepom dajeta slab vzgled starejšim in posebno pa še mladini. Pri nas v Gornjem Gradu sta omenjena gospoda voditelja že davno napravila: eden ugled sodišča, drugi pa šole. Višje deželno sodišče v Ljubljani zna, kako je dr. Hočevar vse drugo, samo le trohico spoštovanja vreden sodnik ne; višja šolska oblast tudi ve, da šolski vodja po cele dneve opušta šolski pouk na ljubo Bachu, a se nič ne zgodi. Nam poštenim Gornjegraščanom, ki gledamo početje naše višje inteligence, se samo dozdeva, da smo kje v Makedoniji, kjer tudi srezi načelniki in drugi funkcionarji uganjajo balkanske surovosti. Višje šolske oblasti v Ljubljani so torej slepe, a bomo za žalostne razmere pri sodišču in šolskem vodstvu zainteresirali naše poslance. Naj zve Beograd, da je tudi že Gornji Grad balkaniziran po zaslugi okrajnega sodnika in šolskega voditelja.

Iz poštne torbe v Soštanju. Kot odgovor na naš dopis o poneverbi na naši pošti se gospodična E. H. s pomočjo svojega vrednega tovariša «z visokih hribov» «Jutru» št. 24 samozavestno ponaša, češ, proč me pa le ne spravite. Gospodična, s svojimi strastnimi a puhlimi frazami niti ene naše trditve niste utajili, tem manj ovrgli ter ste jih tako indirektno priznali. Čeprav se vedete kot posebna varovanka poštnega ravnateljstva, ko se hvalite, da vas tudi «cel kup pritožb, ki leži zoper vas pri poštmem ravnateljstvu, ne bo spravil iz Soštanjaja», nas prav nič ne zanima, ali še ostanete ali ne, a to zahtevamo od vas, da se v uradu napram strankam vedete dostojno in pravično. Dejstvo je, da upravljate v uradnih urah pri zaprtem okencu za sebe ročna dela, dočim morajo stranke po pol ure ali pa še dalje čakati, da jim postrežete. Dejstvo je, da znate strankam, ki vam ne ugajajo, za njihovim hrbtom dajati jake lepe primke, kakor magarič, koza, svinjska glava, prašičja glava, osel itd. Dejstvo je tudi, da so ljudje zaradi vaše surovosti zoper vas jako razdraženi, in mnogi sploh ne grejo več na pošto, da ne bi slišali grdih izbruhov vaše čedne olike. Dejstvo je, da ste svojo bivšo kolegijo na pošto ravnateljstvo denuncirali kot zdravo, dočim sta ji dva zdravnik konstatirala opasno bolezen. Znano pa je, da ste si v lanskega leta brzojavno izposlili šesttedenski bolezenski dopust, a ste v tem času delali razne izlete po prireditvah in po planinah. Gospodična, spomnite se tudi, da vam je svojčas računski oddelek poslal svoto 600 dinarjev s pozivom, da se ista izplača gospodični Kosijevi, a vi ste celo leto s tem denarjem manipulirali in pozneje krili z njim nek svoj primanjkljaj, ne da bi bili istega javili poštmemu ravnateljstvu. Gospodična, ali se naj še čudimo, če je v Soštanju danes javna tajnost, da vam je bila prva poneverba poštnege sluge Ugovicerja znana in ste mu vi izročili še naknadno večjo svoto denarja, s katero je potem pobegnil. Vprašamo gospoda poštnege ravnatelja, ali mu je vse to prav? Nam ni!

Propadanje vojnega materiala. Svetovna vojna je končala koncem leta 1918, a danes smo že v letu 1924. Minulo je torej celih pet let, odkar so nehali grmeti topovi in v tej dolgi dobi se ni nikdo pri vojnem ministru zmisli, da bi uvedel akcijo za zbiranje vojnega materiala, ki že danes propada po brdih in dolinah južne Srbije. Železo je danes v precej visoki ceni, še dražja in pločevina in še dražja je bodeča žica. In ravnokar naštetega materiala leži navzdolž cele južne meje kar na slotine vagonov in država nima od tega niti fickle dobička. Baker in medovina sta danes redka dra-

gocenost v naši državi in jo je za drag denar težko nabaviti, a po južnih brdih ležijo razmetani še danes celi vagoni puškinih patron in topniških stročnic. Od Djevdjelija pa do Bitolja so posuta še danes vsa brda z železjem in raznimi kovinami, ki so vredne cele milijarde dinarjev, ki bi, ako bi se to blago zbralo ter vnovčilo, znatno povzdignilo ekonomsko moč naše države. Vojni material pa ni samo raztrošen po brdih in dolinah, ampak še danes so po teh krajih podzemeljska skladišča, za katera se vojno ministrstvo niti ne zmeni. Lansko leto so odkrili na brdu blizu mesta Djevdjelija vojno skladišče pod zemljo, v katerem je bilo shranjenih 40 vagonov vojaških krušnih torb. Istotam so odkrili skladišče, ki je hranilo 5 tisoč novih sedel. Sedla niso prišla v roke erarju, ampak so na tajinstven način izginila kar preko noči in nikdo od vojnega ministrstva ni povpraševal: kam in s kom? Glede vojnega materiala odgovorne oblasti niso samo zanemarile zbiranja, ampak so potom naredb celo olajšale raznim tihotapcem posel, da so s tihotapljenjem tega materiala obogateli. Grška meja, ki je oddaljena od Djevdjelija samo nekaj 100 m, je kot nalašč ustvarjena za tihotapstvo iz naše države v Grčijo. Naša država je namreč prepovedala vsak izvoz vojnega materiala izven naših mej, a na drugi strani pa je obljubila nabiračem vojnega materiala tako nizko nagrado, da se pač nikdo ne bo lotil nabiranja v korist erarja. Grčija in Italija plačujeta po posrednikih ta naš vojni material zelo drago in tihotapstvo je v polnem cvetju. Lansko leto je naložil v djevdjelski banki eden od grških tihotapcev 70 tisoč grških drahem kot izplačilo za puškine patrone, katere je pokupil od tihotapcev. Slučaje, kot navedeni, je mnogo in se ponavljajo dnevno. Naše oblasti propadanje vojnega materiala mirno gledajo in se nekako divijo, ker bogatijo z njim nepoklicani mesto erarja.

Urednik »Republike« pred sodiščem. Te dni se je zagovarjal pred beograjskim sodiščem glavni urednik »Republike« Jaša Prodanović. Obtožen je bil radi zločina razžaljenja Veličanstva. V nekem članku v svojem listu je namreč ostro kritiziral zakonodavce radi člena 4. uradniškega zakona. Policija, ki ima za »Republiko« že dolgo posebno pazljivo oko, je hitro skovala proti glavnemu uredniku obtožbo, češ, med zakonodajalce spada tudi kralj, torej je »Republika« s svojo kritiko v glavnem imela namen žaliti kralja. Obtoženec in njegov branitelj sta dokazala, da v omenjenem članku ni bilo ničesar žaljivega, narkar je sodišče izreklo oprostilo razsodbo.

Žepni tatovi na vojvodinskih železnicah. Novosadski »Deutsches Volksblatt« opozarja oblasti na živahno delovanje žeparjev na vojvodinskih železnicah, zlasti na progi Novi Sad—Subotica. Ti tatovi že resno ogrožajo potnike, ki z največjim strahom potujejo po omenjeni progi. Poslužujejo se različnih trikov, zlasti priljubljen pa je tale: V hodnik enega vagona se spravi več žeparjev, nato pa nekateri izmed njih začnejo improviziran prepri, ki se konča z ljutim pretepom. Radovedni potniki se seveda zgrnejo od vseh strani in nastalo gnečo porabijo najspretnější žeparji ter temeljito oberejo svoje žrtve. Okradeni potniki navadno prepozno spoznajo, da so jih tatovi »nasamarili«, ker ti so se že davno izgubili.

Človek stekel. Pred tremi tedni je ugriznil stekel pes seljaka Jovo Kekiča iz vasi Črno Vrelo pri Karlovcu. Mož se ni nič brigal za ugriz in po preteku treh tednov je tudi sam stekel. Prepeljali so ga v deželno bolnico v Zagreb. Na ubogi žrtvi opazujejo ravno iste zunanje znake steklosti, kot pri psu. Kekič na primer laja po pasje in če vidi vodo, pa hoče vse raztrgati in zgrizti. Kekič bo izdahnul vsak čas med nepopisnimi mukami. Ugriz steklega psa ni malenkost in se ne sme nikdar zanemariti.

Iz Maribora.

Delavstvo, v nedeljo na protestni shod! Jugoslovanska strokovna zveza sklicuje za nedeljo dne 24. t. m. ob pol 10. uri predpoldne zavedno mariborsko delavstvo na protestno zborovanje. Zborovanje se bo vršilo v Lekarniški ulici 6-1.

Ravnatelj kaznilnice g. Fischer je odstavljen. — Svoj čas smo beležili razne pritožbe proti postopanju tega silno oblastnega gospoda in ker je celo pod sedanjim režimom odstavljen, je najboljši dokaz, da smo imeli popolnoma prav.

Kam v soboto? — Vsi v Gambrinovo dvorano, kjer se vrši družabni večer s plesom. Sodeluje orkester Ljudskega odra. Začetek ob 20. uri.

Orliška akademija. Orlice dijakinje priredijo v nedeljo dne 24. februarja 1924 ob peti uri popoldne v telovadnici zavoda šolskih sester v Mariboru akademijo z raznovrstnim in poučnim sporedom.

O potovanju v Rim in po Italiji predava nočjo ob pol 8. uri zvečer g. monsig. dr. Anton Medved v Lekarniški ulici 6. Vabimo naše somišljenike, da posetijo v obilnem številu to XVI. predavanje Prosvetnega kartela v Mariboru, ki bo zelo zanimivo in poučno.

Ljudski oder v Mariboru. Predstava »Mladost«, ki je bila razglašena za nedeljo, dne 24. februarja ob pol 5. uri popoldne je prestavljena na torek ob pol 8. uri zvečer. V nedeljo ima ob pol 5. uri popoldne Poselska zveza svoje zborovanje. — V torek pa vsi k predstavi.

Sestanek Poselske zveze in Posmrtnskega sklada Jugoslovanske Strokovne zveze se vrši v nedeljo popoldne ob 5. uri v dvorani v Lekarniški ulici. Razdelile se bodo vloge z igro, ki jo v kratkem uprizori Poselska zveza. Članske izkaznice Posmrtnskega sklada so gotove in se bodo takrat članom izročile proti vplačilu 1 D.

Krščanska ženska zveza v Mariboru ima prihodnjo nedeljo popoldne ob 5. uri v kazini na Slomškovem trgu svoj mesečni sestanek. Na dnevnem redu je predavanje gospe ravnateljice A. Stupce in gospoda P. Živornika. Članice se vabijo da se sestanka polnoštevilno udeležijo. Vabljeni pa so tudi vsi prijatelji krščanske organizacije.

Dne 18. t. m. se je poročila Tilda Trobentar z g. Gustlom Kurnik v Kamnici. Ob priložnosti gostije so nabrali veseli svatje za kamniške zvonove 270 D.

Klic na pomoč. Za tiste nerodne, ledene, obrabljene stopnice — celo brez držaja — in pa za tisto pot ob Dravi proti Studencem ve marsikdo. Zakaj morajo stari ljudje pod stopnicami čakati, da kdo pride in jim pomore naprej? Zakaj so ravnateljice, ki nosijo možem-delavcem v mesto kosilo v skrbah, kako bodo prišle naprej? — Prizadeti upravičeno prosijo mariborsko in studensko občino, da daste odstraniti led s stopnic ali pa tam postavite par mečnih mož za prvo pomoč. Regulacija izvirkov in poprava potov je tudi kaj potrebna. Pri hišnih posestnikih se strogo gleda na to, da odstranijo led in sneg izpred svojih hiš, pri obč. potih tega seveda ni treba. Če bi se pa kdo ponesrečil, bi si bil gotovo sam kriv, zakaj pa ne pazi.

Napad na ulici. V sredo ob 19. uri je bil napaden v Vrtni ulici nek državni uslužbenec, ki je čisto mirno šel svojo pot od družine Majcenič.

Drugi liv mariborske zvonolivarne »Zvonoglas«. — Nova zvonolivarne »Zvonoglas«, ki je dne 30. januarja t. l. izvršila svoj prvi liv 10 zvonov, je dne 13. t. m. torej že po 14 dneh zopet srečno izvršila svoj drugi liv. To pot je bilo vlitih osem in sicer večjih vnov, ki so naročeni za Sv. Trojico, Sv. Peter pod Sv. gorami, Sv. Gore itd. Svečanosti drugega liva je prisostvovalo poleg gg. bogoslovcev in preč. g. ravnatelja bogoslovja dr. Somreka ter preč. gospoda stolnega in mestnega župnika Moravca tudi več čč. gg. duhovnikov iz okolice. Navzoči so imeli priliko se prepričati tudi o kvaliteti in mojsterski izdelavi zvonov in prvega liva ter se o potrkanju zvonov radovati nad čisto srebrno donečimi glasovi.

Razstava novih zvonov v Mariboru. Sloves, ki ga je širom ožje domovine napravil prvi srečno uspeh liv nove mariborske zvonarne »Zvonoglas«, je vzbudil tako splošno zanimanje, da se je lastništvo odločilo prirediti prvo razstavo dosedaj izgotovljenih zvonov. Razstava bo splošno pristopna in tako urejena, da se bodo udeležniki lahko sami prepričali kaj zamore iz raznih surovih kovin in zemlje ustvariti v tej industriji večja roka mojstra livarja. Pri tej priliki bodo lahko obhodovali tudi tehniko gradbenika (U. Nassimbenija), ki je v težkih časih prevzel in dovršil ponosno stavbo nove livarne. Seveda bi vseh teh novih čudežev ne bilo, da se ni tega novega podjetja lotilo resno domače podjetje uglednih mož, katerih imena nam jamčijo za solidnost in razvoj v tej industriji. Dan razstave se se objavi.

PROSVETNA ZVEZA V MARIBORU.

Društva, ki niso prejela pristopnih izjav k Prosvetni zvezi v izpolnitev in podpis, naj to takoj sporoče. Lahko je, da katero društvo naše tozadevne okrožnice ni prejelo vsled pomanjkljive poštne uprave, ali pa da nam obstoj in naslov nekaterih društev še sploh ni znan. Nered, ki je po vojski ostal v našem prosvetnem društvem življenju se še vedno čuti, zato se potrudimo vsi po svojih močeh, da zberemo našo krščansko-socialno prosvetno armado zopet v dobro organizirane in disciplinirane vrste.

Pošljite pristopne izjave! — kličemo ponovno vsem onim dremavim društvom, ki so dobila našo prvo okrožnico v roke, a se še dosedaj niso zganila. Ali ne veste, da s tem silno ovirate vse naše delo? Če katero društvo odlaš s pristopom vsled malenkostne letne članarine naj ve, da tu ne gre za denar, temveč za smoteno delo vse slovenske krščansko-socialne prosvetne organizacije. Društveni predsedniki in tajniki, zavejte se svoje dolžnosti, pošljite pristopne izjave nemudoma!

Društva, skličite občne zbor in uredite svoje društvene vrste! Preglejte imenik članov, ki se morajo zavedati, da so društveni člani in torej ne gre, da so le vpisani, sicer pa jim je društvo in njegovo delo španska vas. Društva, sodili vas bomo po delu in ne po članskih statistikah. — Tajništvo Prosvetne zveze v Mariboru.

Dr. Vinko Šarabon:

Zgodovinske anekdote.

(Dalje).

O Rossiniju.

Rossini (1792—1868) je bil velik italijanski komponist oper. Najbolj znan je njegov »Seviljski brivec«. Nekoč je dirigiral »brivca« in hobotist Brod je igral Fis namesto F. Rossini mu je ponudil ščepec njuhalega tobaka in mu je rekel zelo prijazno: »Rajši imam, če igrate tukaj F. Vaš Fis je sicer tudi prav lep, a bo prišla prilika, ko ga boste lahko še bolj porabili.«

Francoski komponist Auber (1782—1871) je vprašal nekoč Rossinija, kaj misli o Wagnerjevem »Tannhäuserju«. Rossini, znan dovtipnež in zbadljivec je rekel: »To je opera, ki jo moramo večkrat slišati, preden smemo izreči sodbo o njej. Jaz za svojo osebo sem pa sklenil, da je ne bom še enkrat poslušal.«

Umetnik.

Josip Joachim (1831—1907) je bil velik umetnik na violini. Po nekem njegovem nastopu je bilo vse očarano; vsi so rekli, da je njegova igranje neprekosljivo in da kaj takega še niso slišali. Več ljubiteljev glasbe je sedelo v gostilni in so hvalili Joachimovo igranje na vso moč. Trobentaču dragonskega polka je pa začelo to že presedati in se je odrezal: »No ja, igra že še. Pa ga na konja posadite in boste videli, kaj zna.«

Finančni ministri.

Na Angleškem so tri politične stranke: konservativna, liberalna in delavska. Voditelja liberalne stranke sta znani Asquith in še bolj znani Lloyd George (izgovori: džordž). Liberalna stranka se razlikuje od konservativne s tem, da zahteva prosto trgovino, dočim je konservativna za zaščitno carino.

Na nekem izletu se je Lloyd Georger avtomobil pokvaril. Bilo je že mrčno in sta bila s soferjem sama zunaj na prostem polju. Sofer je stopil z voza, da bi pogledal, kaj se je naredilo. Med tem, ko je popravljaj, je pa tudi Lloyd George izstopil, da bi videl, če gori svetiljka zadaj, kakor mora biti, tako po policijskih predpisih. Sofer ga ni opazil; popravil je, se vsedel v avto in se je odpeljal brez gospodarja. Lloyd George ni dosti pomišljal, šel je po cesti naprej in je prišel do velikankega poslopja.

»Tu bom pa že dobil kakšen avto«, si je mislil.

Pozvonil je, in vratar je prišel.

»Kaj želite?«

»Rad bi se peljal domov.«

»Kdo ste?«

»Zakladni kancelar.« — Zakladni kancelar je isto, kakor pri nas finančni minister.

»Dobro, dobro«, je rekel vratar, »kar vstopite, vas bo vsaj sedem. Dosedaj se je prijavilo že šest zakladnih kancelarjev.«

»Kje pa sem?«

»Na pragu norišnice.«

Kar hitro se je Lloyd George poslovil in jo je ubral rajši peš domov.

Primerjaj Zgod. anekdote 2. zvezek, str. 43.

Pomisli, kaj govoriš!

Star zdravnik je prišel zvečer v gostilno, kamor je redno zahajal. Stalnih gostov še ni bilo, in vprašal je natakarja: »Ali še ni nobenega bedaka tukaj?«

»Ne, gospod zdravstveni svetnik, Vi ste prvi.« Seveda ga ni hotel žaliti.

Primerjaj Zgod. anekdote 1. zvezek, str. 100: Dezerter.

Original.

Malokomu je znano ime francoskega dramatika in pisatelja romanov Josipa Mery-ja. Še celo na Francoskem je napol pozabljen. Umrl je v Parizu leta 1866; bil je zelo dober prijatelj pisatelja Aleksandra Dumas starejšega. — O tem glej Zgod. anekdote 2. zvezek, str. 164. — Včasih je bil Méry zelo priljubljen pisatelj; tudi v zasebnem življenju je moral biti prav duhovit in poln domišljije; kakor nam pripovedujejo o njem neštevne anekdote.

Za politiko se ni dosti brigal. Ko ga je nekdo vprašal, kakšnega političnega prepričanja je, je rekel: »Kakršni so pač ljudje, s katerimi takrat govorim.«

Nekoč je na potovanju prišel v mesto Bordeaux (bordo). V časnikih je bral, da je šel tamošnji rabelj prejšnji dan v penzijo. Méry je šel takoj v mestno hišo in je prosil, naj mu dajo izpraznjeno mesto. Predstojnik urada mu je razložil, kar je bilo treba, in mu je tudi povedal, da bo dobil na leto tri tisoč frankov.

»Ni baš veliko«, je rekel Méry.

»Umirovljeni rabelj pa tudi ni imel več«, mu je pojasnil uradnik.

»Ze lahko; samo jaz bom službo dosti bolj težko opravljal, sem namreč nasprotnik smrtne kazni.«

Nekoč se je sprehajal z Dumasom po pariških ulicah. Govorila sta o nekem romanu, ki sta ga hotela skupaj spisati. Prišla sta mimo tobačne prodajalnice; Méry je šel noter in kupil majhen škronicelj njuhalega tobaka. Vzel je ščepec tobaka, škronicelj je pa vrgel proč. To se je ponavljalo kar naprej; vselej, kadar sta šla mimo trafike, je šel Méry noter, kupil tobak, enkrat ponjuhal, škronicelj z ostalim tobakom pa vrgel proč.

Dumas je nekaj časa gledal, nazadnje je pa nevoljen vzdihnil:

»Zakaj, za vraga vendar, si pa ne kupiš tobačnice?«

»Zato ne, ker bi se potem prav gotovo navadil njuhati.«

Taki so tisti, ki si izposojajo cigatete.

(Dalje prihodnjič).

Izvoleček

izmed številnih priznanih pisem, došlih v najnovejšem času livarni zvonov Inž. J. in H. Bühl, Maribor.

Župni urad Sela pri Zagradcu: «Poslani nam zvon prav dobro vrši svojo službo. Dovolj je ustreženo našemu pričakovanju, jako smo zadovoljni z njim. Da bo imel tako močan glas, niti nismo pričakovali. Zahvaljujemo se vam najljubše, da ste to delo izvršili in sicer za ceno, za katero ste pristali meseca julija 1922, čeprav je pozneje draginja šla kvišku!»

Župni urad Bizeljsko: «Krasno pojejo zvonovi, vsa čast vam in hvala.»

Župni urad Sv. Peter na Medvedovem selu: «Z zvono-vi smo vsi zadovoljni; zvonjenje je harmonično milodoneče, vsi jih radi poslušamo!»

Župni urad Slatina, Slavonija: «Poslana nam zvona su vrlo lijepo i dobro izradjena, glas je jasan. S toga mogu mirne duše Vašu ljevaonico svakoj župi preporučati. Sav je narod nad zvonima oduševljen!»

Župni urad Petrovaradin: «Nova 4 zvona primili smo u potpunom redu. Narod je vrlo zadovoljan sa izradom novih zvona, ki imajo vrlo lijep vanjski oblik, a slike i natpisi su vrlo precizno in točno izradjeni. No najviše je obradovao ove župljane vrlo jasan i skladan zvuk, koji se je poput valova, vrlo blago i harmonično ljujao po zraku i dopirao do duše i srca ovdašnjih župljana. Osobito u več, kada su zvona zvonila «Ave Marija», narod je izišao iz svojih kuća, te je odkrivene glave molio se Bogu i slušao sa udivljenjem vrlo lijepe, mile i ugodne glasove novih zvona, koji su se u tiho večernje doba poput mile pjesme razlijevali po ovoj župi i okolici. Stoga vam budi izrečena najtoplija hvala i od mene i od mojih župljana!» — Ovo možete dati štampati o slovenske novine ... Ivan Renčević, l. r. župnik.

Za- za- pom-

ni si soseda, kar ti povem, ako rabiš

volneno blago

za ženske ali sukno za moške obleke, tiskanine (druk), cefir, belo, rujavo ali pisano platno ter sploh kaj manufakturne robe, pojdi kupit v vele-trgovino

R. Stermecki v Celje, kjer mi vsi kupujemo in kjer je največja zaloga in najnižje cene. Trgovci engros cene. Ceniki zastoj.

Iščem neoženjenega gaterista za novo venecijansko ža-go. Natančneje pri g. Mariji Lončar, Poljčane 53.

Prodaj posvetbo blizu Ptuja po zelo nizki ceni. Po-nudbe se pošljejo pod «12 orlov» na upravništvo «Straže». 135

V nobeni hiši naj ne manjka — «Babilonska uganka». Dobi se v vseh knjigarnah.

Hiša, enonadstropna, z velikim vrtom, hlevom, skla-diščem in vsemi udobnostmi na glavni cesti, v neposredni bližini glavnega kolodvora, je na pro-daj. Naslov v upravi. 114 3—1

Velika izbira sukna za žene in neveste, tiskovine, platna vseh vrst itd. se dobi po znižanih cenah pri J. Trpin, Maribor, Glavni trg 17. 49 10—1

Premog, iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji pro-daja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-1. 107

Mala usnjarna (Lederei), pol ure od Maribora, devet oralov zemljišča, majhen vinograd, sadonosnik, hiša, majhen vinograd, sadonosnik, hiša, spredaj enonadstropna, klet, usnjarna z bazeni, cemetnimi kadmi, vse v dobrem stanju, gospodarsko po-slopje s hlevom in prešo, svinjak, se proda ali da tudi v najem. Se lahko takoj vseli in začne obrato-vati. Vprašati pri lastniku: Pergler, Maribor, Mlin-ska ulica 44. 74 6—1

Otvoritev stiskalnice za olje.

Stiskalnica za olje oskrbnišča Log pri Bistrici nad Limbušem da za

100 l bučinega semena 25 l olja in 10 odst. prge.

Gnetilni stroj! — Ne plača se nič!

Obiskovalci, ki prinesejo čez 100 litrov semena (košice), lahko sami stiskajo in dobijo po zgoraj določbi olje 244 in prgo. 3—1

Semena morajo biti izluščena in suha.

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjig

„Cirilove knjižnice“ Dosedaj izšlo 7 knjig

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

Dva vajenca

se sprejmeta v trgovini z železnino

IVAN KORAZ JA, MARIBOR, Aleks. c. 42 — Meljska c. 1.

Dežne ponjave

za vozove in konje, gamaše, nahrbtnike, potne kovčke in torbice.

gonilne jermene

v vseh širinah i. t. d. priporočam

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 18
Slomškov trg 6.

CUNJE

krojaške, suknjene in platne ne odpadke, staro železje, kovano in vlitno, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. A. Belter.

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s ko-vaškimi odpadki in vlitino.

Kdor hoče

dobro zobno kremo, naj se prepriča, da je to le

„ITO“

ki se povsod dobi.

Naznanilo.

Vljudno naznanjam, da začnem oddajati dne 23. fe-bruarja 1924 svojo kot izborna priznana

črno (Bock) pivo

v predvojni kakovosti in vabim k številnemu naročila.

Tomež Götz

pivovarna Maribor.

Sprejemmo

dečka - raznašalca.

Reflektanti naj se prijavijo pri našem vodstvu.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. PODRUŽ. 136 MARIBOR.

Klobuke

perilo

čevlje

dežne plašče, dežnike, nogavice, kravate itd, kupite naj-ceneje pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Somišljeniki, širite naše liste!

Domača solidna stara tvrtka Kiparski in pozlatarski atelje Celje.

Izvršujem vsa v stroko spadajoča cerkvena, prašana, kakor tudi stavbena dela, v lesu, kamnu, štuku, mavcu. Prevzamem vsa nova cerkvena dela po lastnih in tujih dobrih načrtih. Priporočam se za vsa v stroko spada-joča prenavljanja. V dokaz solidnosti so vsa moja do-sedanja dela, kakor tudi pismena priznanja najvišjih strokovnjakov. Imam vedno v zalogi razne Corpuse in druge podobe za cerkve, kapele, poljske križe itd.

Vsi načrti in proračuni brezplačno.

Se priporoča

Mil Hohnjec, Celje, Razlagova ulica.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno ma-nufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke:

Kvišku srca, 35, 36, 47 D.
Rajski glasovi, 58, 62 D.
Prijatelj otroški, 7.50, 8.50 D.

b) Za odrasle:

Bogomila, 22, 25 D.
Pobožni kristjan, 15 D.
Češčena Marija, 47, 52 D.
Nebesa naš Dom 68, 80, 90 D.
Venec pobožnih molitev, 40 D.
Venec pobožnih pesem, 15 D.
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov 12 D.

Kvišku srca Pesmarica (zl. obr.), 15 D.

Premišljevanja za celo leto I in II del, 32 D.

Družba vednega češčenja. Dve molitveni uri, 3 D.

Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src, 6 D.

Vir življenja, 29, 41 D.

Bog med nami, 20 D.

Večno življenje (rdeča obreza) 24 D, (zlata obreza) 33 D.

Nebeška hrana I in II del, 29 in 41 D.

Priprava na smrt, 29 D.

Kdor zida ali popravlja hišo,

kupi po najnižji ceni

nosilce (traverze), žičnike (žreblje) cement, strešne lepenke itd. kakor vsake vrste železnine pri

IVAN KORAŽIJA, MARIBOR

Aleksandrova cesta 42. — Meljska cesta 1.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO

Na drobno!

Na debelo!